

شناسه	مقررات- رویه اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۰/۰۱/۱۸
عنوان موضوع	محکومیت بدهکاران بانکی به پرداخت مازاد بر مصوبات شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی برخلاف مفاد رای وحدت رویه به شماره ۸۰۵-۱۶/۱۰/۹۹ هیأت عمومی دیوان عالی کشور		
مرجع طرح موضوع	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان		
شرح موضوع	<p>وفق مقررات ماده ۲۰ قانون بانکداری [عملیات بانکی] بدون ربا، بانک ها و مؤسسات مالی مکلف به تبعیت از نرخ های مصوب موضوع تسهیلات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشند و خارج از آنچه مصوبه بانک مرکزی است غیرقانونی تلقی شده و هرگونه قرارداد خصوصی موضوع ماده ۱۰ قانون مدنی، چون بر خلاف مقررات مذکور می باشد، اعتباری ندارد.</p> <p>همچنین در رأی وحدت رویه شماره ۷۹۴ هیأت عمومی دیوان عالی کشور مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ نیز مقرر گردید: «مستفاد از مواد ۱۰، ۱۱، ۱۴ و ۳۷ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸/ ۴/ ۱۳۵۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی و ماده ۲۰ قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۰۸/۰۶/۱۳۶۲ با اصلاحات بعدی و ماده واحده قانون تأسیس بانک های غیردولتی مصوب ۲۱/ ۰۱/ ۱۳۷۹ و دیگر مقررات مربوط، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تنظیم کننده نظام پولی و اعتباری کشور و ناظر بر حسن اجرای آن است و مصوبات بانک مذکور راجع به حداقل و حداکثر سهم سود بانک ها و مؤسسات اعتباری اعم از دولتی و غیردولتی جنبه آمره دارد. بنا به مراتب و با عنایت به ماده ۶ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹، شرط مندرج در قرارداد اعطای تسهیلات بانکی نسبت به سود مازاد بر مصوبات مذکور باطل است.»</p> <p>اما به استناد رأی وحدت رویه شماره ۸۰۵ هیأت عمومی دیوان عالی کشور مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۶ به شرح ذیل سبب گردید که بدهکاران بانکی به پرداخت مازاد بر مصوبات شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی محکوم گردند: «تعیین وجه التزام قراردادی به منظور جبران خسارت تاخیر در ایفای تعهدات پولی، مشمول اطلاق ماده ۲۳۰ قانون مدنی و عبارت قسمت اخیر ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ است و با عنایت به ماده ۶ قانون اخیرالذکر، مبلغ وجه التزام تعیین شده در قرارداد، حتی اگر بیشتر از شاخص قیمت های اعلامی رسمی (نرخ تورم) باشد، در صورتی که مغایرتی با قوانین و مقررات امری از جمله مقررات پولی نداشته باشد، معتبر و فاقد اشکال قانونی است.»</p>		
ایرادات و مشکلات مطروحه	<p>رأی وحدت رویه شماره ۸۰۵ هیأت عمومی دیوان عالی کشور مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۶ سبب گردیده تا برخی از بانک ها و مؤسسات اعتباری بر خلاف مصوبات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شورای پول و اعتبار، قراردادهایی مشتمل بر دریافت سود و جریمه تسهیلات بانکی بیشتر از نرخ سود اعلامی بانک مرکزی با مشتریان منعقد نموده که در بسیاری از موارد اختلاف بین بانک ها و مشتریان به دادگاه ها ارجاع شده و موجبات افزایش ورودی پرونده به محاکم قضایی را فراهم کرده است و موجب ورشکستگی و توقف برخی از واحدهای تولیدی گردیده است.</p>		
جمع بندی جلسه کارگروه کارشناسی شورا از ۱۴۰۰/۰۱/۱۸	<p>بر اساس دعوتنامه شماره ۱۳۳/ص/۱۴۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۱۶ جلسه کارگروه کارشناسی شورا در ساعت ۱۴:۰۰ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۱۸ با حضور معاون دادستان انقلاب و عمومی اصفهان، مدیران کل دفتر جذب و حمایت از سرمایه گذاری و دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری، دبیر کمیسیون هماهنگی بانک های استان، مشاور استاندار، نمایندگان سازمان های مدیریت و برنامه ریزی، صمت، جهاد کشاورزی، ادارات کل امور مالیاتی، تأمین اجتماعی،</p>		

اعضای بخش خصوصی و تعاونی شورا، واحد پژوهش‌ها و بررسی‌های اقتصادی، حقوقی و مشاورین امور بانکی، مالیاتی و حقوقی اتاق بازرگانی اصفهان برگزار گردید. در این جلسه پس از طرح موضوع، بحث و تبادل نظر بشرح ذیل صورت پذیرفت:

«اهم مذاکرات جلسه»

آقای دکتر پورجوهری، مشاور محترم حقوقی اتاق بازرگانی اصفهان:

در بند ۱۰ مصوبات استانی نود و پنجمین جلسه شورای گفت و گوی اصفهان مقرر گردید کارگروهی نسبت به تهیه پیشنهادی شیهه نامه نحوه وصول مطالبات بانکی اقدام نمایند، لذا در راستای مصوبه مذکور پیشنهاد می‌گردد این کارگروه راهنمای عملی محاسبه مطالبات بانکی بر اساس نوع تسهیلات و زمان دریافت آن منطبق با مقررات را به تایید ستاد پیگیری اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی در قوه قضاییه استان اصفهان رسانده تا به منظور ایجاد وحدت رویه و تعیین تکلیف فعالان اقتصادی و همچنین جلوگیری از بروز مشکلات مطالبه مبالغ مازاد بر استحقاق بانک‌ها به دبیرخانه مرکزی آن ستاد در قوه قضاییه ارسال گردد.

آقای محسنی، معاون محترم دادستان عمومی و انقلاب اصفهان:

پیشنهاد می‌دهم به منظور رسیدگی به ادعای دریافت مازاد بر قانون توسط بانک‌ها از باب انجام معاملات ربوی، تحصیل مال از طریق نامشروع یا ماده ۶۰۰ قانون مجازات اسلامی مدعی العموم ورود پیدا کرده و شعب تخصصی دادسرا و دادگاه‌ها در این خصوص تعیین گردند.

همچنین با توجه به بخشنامه رییس محترم قوه قضاییه در این خصوص و رأی وحدت رویه شماره ۷۹۴ ترتیبی اتخاذ تا از صدور آرای متضمن پرداخت وجه التزام مغایر با نرخ مصوب شورای پول و اعتبار و فرمول بانک مرکزی خودداری شود. در ادامه لازم به ذکر است که با توجه نامه دادستان محترم کل کشور به رییس کل بانک مرکزی در خصوص تصحیح قراردادهای تسهیلات منعقد تولیدکنندگان با بانک‌ها در مورد قراردادهای قبل از تاریخ رأی وحدت رویه و رعایت آن در قراردادهای آتی، این موضوع به طور ویژه پیگیری گردد.

آقای آزادی، دبیر محترم کمیسیون هماهنگی بانک‌های استان:

طی بخشنامه شماره ۹۰/۲۹۵۶۷۷ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۰۸ بانک مرکزی مصوبه جلسه (۱۱۳۶) شورای پول و اعتبار مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۱ ابلاغ گردید و همچنین آیین نامه «وصول مطالبات غیرجاری موسسات اعتباری (ریالی و ارزی)» در ۲۳ ماده و ۹ تبصره در جلسه (۱۲۰۶) مورخ ۱۳۹۴/۰۶/۱۰ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و لازم الاجرا گردید. از این رو آرا متضمن پرداخت وجه التزام نباید مغایر با فرمول (نرخ مصوب تسهیلات + نرخ مصوب خسارات تاخیر تادیه دین در زمان انعقاد قرارداد اولیه) باشد.

آقای محمدی، معاون محترم دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری:

پیشنهاد می‌دهم کمیته ای با حضور نمایندگان کمیسیون هماهنگی بانک‌ها و اتاق بازرگانی اصفهان و یک نفر کارشناس رسمی دادگستری که به مسائل محاسباتی بانکی آگاه بوده زیر نظر شورای حل اختلاف امور بانکی تشکیل گردد تا محاسبات را در چارچوب مقررات پولی و بانکی انجام و به عنوان نظریه تأمین دلیل ابلاغ نمایند.

در پایان جمع بندی جلسه انجام و مقرر گردید پیشنهاد ذیل در دستور کار شورا قرار گیرد.

<p>✓ جهت ایجاد وحدت رویه و تعیین تکلیف فعالان اقتصادی و همچنین جلوگیری از بروز مشکلات مطالبه مبالغ مازاد بر استحقاق بانک‌ها، در خصوص نحوه‌ی محاسبه بدهی‌های ناشی از هرگونه تسهیلات، راهنمای عملی محاسبه مطالبات بانکی بر اساس نوع تسهیلات و زمان دریافت آن منطبق با مقررات (تهیه شده توسط کارگروه منتخب موضوع بند ۱۰ مصوبات جلسه ۹۵ شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی اصفهان) پس از تأیید ستاد پیگیری اجرای سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی در قوه قضاییه استان اصفهان به دبیرخانه مرکزی آن ستاد در قوه قضاییه ارائه گردد.</p> <p>✓ ورود مدعی العموم و تعیین شعب تخصصی دادسرا و دادگاه‌ها در خصوص رسیدگی به ادعای دریافت مازاد بر قانون توسط بانک‌ها از باب انجام معاملات ربوی، تحصیل مال از طریق نامشروع یا ماده ۶۰۰ قانون مجازات اسلامی.</p> <p>✓ تشکیل گروه کارشناسی متشکل از یک نفر کارشناس رسمی دادگستری آگاه به مسائل محاسباتی بانکی و نمایندگان کمیسیون هماهنگی بانک‌ها و اتاق بازرگانی اصفهان ذیل شورای حل اختلاف امور بانکی جهت انجام محاسبات در چارچوب مقررات پولی و بانکی و ابلاغ به عنوان قرار تأمین دلیل.</p> <p>✓ نظر به اینکه براساس صراحت بخشنامه شماره ۹۰۰۰/۶۷۷۰۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۲۱ رییس محترم قوه قضاییه و مفاد رأی وحدت رویه شماره ۷۹۴ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱ هیأت عمومی دیوان عالی کشور «دریافت هرگونه وجه مازاد بر مصوبات شورای پول و اعتبار و بانک مرکزی خلاف قانون و شرع تلقی گردیده» از این رو مستند به موارد معنونه، تربیی اتخاذ تا از صدور آرای متضمن پرداخت وجه التزام مغایر با نرخ مصوب شورای پول و اعتبار و فرمول بانک مرکزی (نرخ مصوب تسهیلات+ نرخ مصوب خسارات تاخیر تادیه دین در زمان انعقاد قرارداد اولیه) خودداری شود.</p>	<p>پیشنهاد استانی</p>
<p>در اجرای نامه شماره ۹۰۰۰/۶۲۱۵۴/۱۳۹۹/۱۴۰ دادستان محترم کل کشور عنوان رییس کل محترم بانک مرکزی، کلیه بانک‌های دولتی و خصوصی نسبت به اصلاح نرخ‌های قراردادی بر مبنای قوانین و مقررات پولی و بانکی کشور حداکثر ظرف مدت سه ماه، اقدام نمایند.</p>	<p>پیشنهاد ملی</p>
<p>– ماده ۲۰ قانون بانکداری [عملیات بانکی] بدون ربا</p> <p>– رأی وحدت رویه شماره ۷۹۴ هیأت عمومی دیوان عالی کشور مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۲۱</p> <p>– رأی وحدت رویه شماره ۸۰۵ هیأت عمومی دیوان عالی کشور مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۶</p> <p>– بند ۱۰ مصوبات استانی نودو پنجمین جلسه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان اصفهان</p> <p>– ماده ۶۰۰ قانون مجازات اسلامی</p> <p>– بخشنامه شماره ۹۰۰۰/۶۷۷۰۱/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۲۱ رییس قوه قضاییه</p> <p>– نامه شماره ۹۰۰۰/۶۲۱۵۴/۱۳۹۹/۱۴۰ دادستان کل کشور</p>	<p>فهرست مستندات و مدارک پشتوانه</p>